

Nacionalinis Savanorystės Standartas

MUMS RŪPI KIEKVIENAS SAVANORIS

2026

NACIONALINIS SAVANORYSTĖS STANDARTAS

Turinys

Įvadas	3
<u>Sąvokos</u>	5
Kokybiškai savanorius priimanti organizacija: pagrindinis lygmuo (KSPO I)	7

Įvadas

Šis dokumentas yra savanorių koordinavimo kokybės standartas, kurį parengė 16 organizacijų atstovai. Šį projektą kūrėme remdamiesi savanorių koordinavimo patirtimi, atsižvelgdami į savanorius pasitelkiančių organizacijų įvairovę, savanorių saugumą ir siekdami sukurti standartą, kuris užtikrintų saugų ir sklandų savanorystės procesą tiek savanoriams, tiek organizacijoms.

Savanorių koordinavimo kokybės standartą sudaro trys lygmenys: pagrindinis ir pažangus lygmenys priimančiosioms organizacijoms ir savanorystės koordinavimo lygmuo. Galite skaityti visus lygmenis arba dalimis, atsižvelgiant į Jūsų poreikius.

Trumpai apie lygmenis:

Kokybiškai savanorius priimanti organizacija: pagrindinis lygmuo (KSPO I) – standartas skirtas tomis organizacijoms, kurios prisiima atsakomybę už saugią ir struktūruotą savanorių patirtį (sutartys, vaidmenys, įvedimas, palydėjimas, grįžtamasis ryšys) ir žengia link apgalvoto savanorių įtraukimo į kasdienę veiklą.

Kokybiškai savanorius priimanti organizacija: pažangus lygmuo (KSPO II) – standartas skirtas organizacijoms, kurios jau įgyvendina pagrindinio lygmens sąlygas ir žengia toliau – savanorystę integruoja į ilgalaikius planus, renka ir analizuoja duomenis apie savanorišką veiklą, taiko apgalvotą atranką ir mokymus, užtikrina gilesnį asmeninį palydėjimą, ugdymą bei socialinę įtrauktį. Taip savanorystė tampa ne tik gerai organizuota veikla, bet ir sąmoningai valdoma organizacijos stiprybe bei poveikio bendruomenei būdu.

Kokybiškai savanorystę koordinuojanti organizacija (KSKO) – standartas skirtas organizacijoms, kurios savanorystės plėtojimą laiko vienu iš pagrindinių savo tikslų ir stiprina savanorystės sistemą – padeda ir konsultuoja priimančiąsias organizacijas ar padalinius, taip sistemingai stiprindamos viso savanorystės lauko kokybę regioniniu ar nacionaliniu lygiu.

Rengėjai

Aistė Rutkauskienė – VšĮ „Visuomenės ir verslo plėtros institutas“
Akvilė Minčinkaitė – Lietuvos Caritas
Vaida Kasulaitienė – Lietuvos Caritas
Dr. Ieva Adomaitytė-Subačienė – Vilniaus universitetas
Dr. Neringa Kurapkaitienė – Pal. J. Matulaičios socialinis centras
Gerda Laumytė – VšĮ „Vaikų linija“
Ieva Rimšaitė – VšĮ „Socialinis veiksmas“
Ignė Stoškutė-Mažuknienė – VšĮ „Savanoriai vaikams“
Inga Rusinaitė-Vaitkuvienė – VšĮ „Actio Catholica Patria“
Jovita Rudnickaitė – Asociacija „Kultūristai“
Justė Šilkaitė – Pal. J. Matulaičios socialinis centras
Justina Paslavičiūtė – Lietuvos skautija
Lina Petronienė – visuomeninė organizacija „Senjorų pasaulis“
Lukas Erikas Dvilevičius – VšĮ „Ne imti, bet duoti“
Mantė Puodžiukaitienė – Labdaros ir paramos centras „Maisto bankas“
Milda Lukoševičiūtė – Pal. J. Matulaičios socialinis centras
Neringa Sukauskaitė – Maltos Ordino pagalbos tarnyba
Rūta Marcinkevičė – Lietuvos Raudonojo Kryžiaus Draugija
Vytautė Paškevičiūtė-Masiukienė – Vilniaus Arkos bendruomenė
Vladas Polevičius – VšĮ „Visuomenės ir verslo plėtros institutas“

Sąvokos

Grįžtamasis ryšys – atsakas į asmens veiksmus, kurio tikslas padėti suprasti, kas sekasi gerai, ką reikėtų keisti ir kaip toliau tobulėti. Grįžtamasis ryšys padeda savanoriams ir organizacijai geriau suderinti tarpusavio veikimą ir skatina tobulėjimą.

Į(si)vertinimas – sąmoningas savanorio ir/ar organizacijos patirties, sukurtos vertės ir augimo vertinimo procesas. Atliekamas individualiai ir/ar reflektuojant kartu su atsakingu organizacijos asmeniu ar grupe.

Koordinuojančioji organizacija (KO) – Lietuvos Respublikoje veikianti nevyriausybinė organizacija, koordinuojanti ir užtikrinanti savanorių dalyvavimą priimančiųjų organizacijų organizuojamose savanoriškose veiklose.

Kuruoti (lot. curare – gydyti, globoti) – prižiūrėti, rūpintis asmeniu ar dalyku. Kuratorius savanorystėje yra asmuo, kuris lydi ir kryptingai vysto savanorių veiklas – ne tik organizuoja ar prižiūri, bet ir reflektuoja, teikia grįžtamąjį ryšį, padeda savanoriams atrasti prasmę, kryptį bei augimo galimybes. Kuruoti savanorius gali ir koordinatorius bei mentorius, priklausomai nuo organizacijos struktūros.

Mažiau galimybių turintis žmogus – žmogus, neturintis tokių pat sąlygų kaip kiti bendraamžiai savo kompetencijoms ir veikloms plėtoti, nes gyvena nepalankiomis sąlygomis ar patiria socialinių, ekonominių, išsilavinimo, kultūrinių, geografinių sunkumų, turi negalią ir/ar sveikatos problemų.

Mentorius – asmuo, kuris padeda savanoriui augti, tobulėti ir priimti savarankiškus sprendimus, dalindamasis savo patirtimi ir įžvalgomis. Mentorius palydi savanorį konsultuojant ir mokantis iš patirties. Mentorystę gali teikti ir kuratorius ar koordinatorius.

Neformalusis ugdymas – kryptinga ugdomoji veikla, padedanti žmogui tapti sąmoninga asmenybe, sugebančia atsakingai ir kūrybingai spręsti savo problemas ir aktyviai veikti savo bendruomenėje.

Priimančioji organizacija (PO) – Lietuvos Respublikoje veikiantis pelno nesiekiantis juridinis asmuo arba tarptautinės organizacijos filialas ar atstovybė, organizuojantis savanorišką veiklą savanoriams, užtikrinantis jų asmeninį ir profesinį tobulėjimą, juos konsultuojantis ir teikiantis jiems pagalbą.

Refleksija – sąmoningas asmens patirties, veiksmų ir jų rezultatų apmąstymo procesas, skirtas patirties įprasminimui, mokymuisi, sprendimų tobulinimui ir veiklos kokybės gerinimui.

Savanorio vaidmuo – asmens savanoriškai pasirinkta socialinė funkcija, pasireiškianti aktyviu įsitraukimu į pagalbos teikimą, bendruomenės poreikių atliepimą ir pozityvių socialinių pokyčių kūrimą. Dalyvaujdamas tokioje veikloje, savanoris ugdo savo socialines kompetencijas bei asmenines vertybes.

Savanoris – asmuo, kuris savo noru, nesiekdamas materialinės naudos, įsitraukia į veiklą, skirtą visuomenės gerovei, ir prisiima atsakomybę už vykdomas užduotis.

Savanorių koordinatorius – asmuo, atsakingas už savanorystės veiklą ar procesų suderinimą, organizavimą ir koordinavimą. Suderina savanorių, darbuotojų ir kitų atsakingų asmenų darbą į bendrą visumą. Gali atlikti kuratoriaus ir mentoriaus funkciją.

Savanorių palydėjimas – nuoseklus, individualus ir pasitikėjimo santykiu grįstas procesas, kuriuo siekiama užtikrinti savanorio emocinį saugumą, padėti jam atrasti ir priimti savo vaidmenį, integruotis į organizaciją ir įprasminti patirtį bei įgytas kompetencijas.

Suaugusiųjų švietimas – visą gyvenimą trunkantis švietimas, kurio tikslas ugdyti atvirą protą, žmogiškųjų santykių supratimą, pasaulio suvokimą, požiūrį ir etinį charakterį, derinant techninių žinių svarbą su visapusišku asmenybės ugdymu.

Šeimos savanorystė – bendradarbiavimo veikla, kai du ar daugiau šeimos narių (tėvai, vaikai, seneliai ar broliai ir seserys) kartu skiria savo laiką savanorystei organizacijoje, bendruomenėje ar savanorystės projektuose.

Virtuali savanorystė – savanoriška veikla, kuri vykdoma internetu ir nereikalauja fizinio dalyvavimo konkrečioje vietoje.

Savanoriškos Veiklos Koordinavimo Principai

Organizacija **kuria saugią ir palaikančią aplinką** skatinančią savanorių ugdymąsi.

Organizacija **rūpinasi bendravimu ir bendradarbiavimu** tarp savanorių ir savanoriškos veiklos organizatorių bei savanoriškos veiklos naudos gavėjų.

Organizacija **užtikrina savanoriškos veiklos naudą ir prasmę** visuomenei ir asmeniui - savanoriui.

Kokybiškai savanorius priimanti organizacija: pagrindinis lygmuo (KSPO I)

1. Valdymas ir organizacijos įsipareigojimas

Duomenų apsauga ir konfidencialumas

PO užtikrina atitiktį asmens duomenų apsaugos srityje bei tvarko savanorių ir klientų duomenis vadovaudamasi Bendroju duomenų apsaugos reglamentu (BDAR).

Skaidrumas ir atskaitomybė

PO įtraukia savanorius į iš anksto numatytus vidinius veiklos vertinimo procesus, taip didinant jų pasitikėjimą organizacija.

Savanorių teisės ir pareigos

PO geba komunikuoti apie savanorių teises ir pareigas, remiantis LR Savanoriškos veiklos įstatymu.

Savanorystės sutartis ar susitarimas

Savanoriška veikla įgyvendinama žodiniu ar rašytiniu susitarimu tarp KO/PO ir savanorio.

Saugumas savanoriškoje veikloje

PO imasi visų reikalingų veiksmų klientams ir savanoriams apsaugoti. Priimant pažeidžiamas grupes ar nepilnamečius, sistemingai įvertina galimas rizikas ir numato proporcingas, konkrečiai situacijai pritaikytas saugumo priemones.

2. Įgyvendinimas

Savanoriškų veiklų parengimas

PO apibrėžia savanorių vaidmenis ir veiklas.

Savanorių kvietimas

PO kviečia savanorius pateikiant išsamią informaciją skaitmeninėje erdvėje ar kituose formatuose.

Savanorių atrankos procedūros

PO užtikrina skaidrią ir sąžiningą savanorių atranką, atsižvelgiant į vaidmenų pobūdį, atsakomybes ir rizikos lygį.

Virtualios ir nuotolinės savanorystės įgyvendinimas

Užduotys pritaikomos virtualiai savanoriškai veiklai. Užtikrinamas saugus naudojimasis technologijomis ir valdomos susijusios rizikos. Savanoriams suteikiama prieiga prie saugių ir patikimų skaitmeninių įrankių bei platformų. Numatomi reikalavimai technologijoms, jei naudojama sava įranga.

3. Savanorių mokymas ir palydėjimas

Savanorių įvedimas

- Savanoriai gauna aktualią informaciją apie organizaciją.
- Savanoriai supažindinami su atsakingu asmeniu ir komunikacijos tvarka.
- Darbuotojai informuojami apie naujai prisijungusius savanorius.
- Aptariamos savanorio funkcijos ir abipusiai lūkesčiai.
- Pristatoma organizacijos vidaus tvarka.
- Supažindinama su veiklos vieta, pravedamas saugumo instruktažas.
- Savanoriai supažindinami su išlaidų kompensavimo tvarka.

Savanorių mokymai

PO užtikrina įvadinį savanorių apmokymą individualiai ar grupėje. Siekiant aprūpinti savanorius reikiamais įgūdžiais, PO rengia reguliarius mokymus ir/ar refleksijas.

Savanoriškų veiklų planavimas ir peržiūrėjimas

Savanoriškos veiklos planuojamos nuosekliai, atsižvelgiant į kintančius PO ir savanorio poreikius. Savanoriška veikla planuojama ir įsivertinama savanorystės eigoje. Savanoris gali inicijuoti ir kurti veiklas, palydimas atsakingų asmenų.

Savanorių asmeninis palydėjimas

Palydėjimas taikomas, kuomet savanoriai dirba santykyje su žmonėmis ilgalaikiame ar intensyviame procese. Savanoriams suteikiama pagalba sprendžiant iššūkius savanoriškoje veikloje.

Savanorių motyvacija ir skatinimas

PO numato būdus, kuriais palaikoma ir stiprinama savanorių motyvacija. **Savanoriškos veiklos įsivertinimas su savanoriais**

PO ir savanoris įvardina savanoriškos veiklos rezultatus ir indėlį.

Savanorystės procesų įsivertinimas ir koregavimas

Atsižvelgiant į savanorystės veiklų intensyvumą, procesų įsivertinimas vykdomas kartą per metus ar dažniau.

Savanoriškų veiklų viešinimas

PO viešina savanoriškos veiklos rezultatus.

4. Savanorystės užbaigimas

Atsisveikinimas ir padėkojimas savanoriams

PO išreiškia savanoriams padėką už jų indėlį ir atsisveikina individualiai ir/ar grupėje.

Pažymėjimų išdavimas

Savanoriui prašant, PO išduoda dokumentą, patvirtinantį savanorio atliktą savanorišką veiklą ir įgytą kompetenciją.